

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Збірник тез доповідей НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**“Службово-бойова діяльність
Національної гвардії України:
сучасний стан, проблеми
та перспективи”**

Секція 5

Лінгвістичне забезпечення військ (сил)

(<http://nangu.edu.ua>)

31 березня 2022 року

м. Харків

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету – перший заступник начальника Національної академії з навчально-методичної та наукової роботи генерал-майор **Морозов О.О.**

Відповідальний секретар оргкомітету:

старший науковий співробітник науково-організаційного відділу **Грачова І.В.**
(057-739-26-02, 54-76)

Члени оргкомітету:

начальник науково-дослідного центру полковник **Приходько І.І.**;
начальник навчально-методичного центру полковник **Тробюк В.І.**;
начальник командно-штабного факультету полковник **Антонець В.В.**;
начальник факультету логістики полковник **Єманов В.В.**;
начальник оперативного факультету полковник **Павлов С.П.**;
начальник гуманітарного факультету полковник **Іщенко С.О.**;
начальник відділу служб полковник **Деркач О.В.**;
начальник науково-організаційного відділу підполковник **Мельніков Р.С.**;
начальник відділу по роботі з особовим складом підполковник **Прядка М.І.**

Адреса оргкомітету: 61001, м. Харків, майдан захисників України, 3, Національна академія Національної гвардії України, науково-організаційний відділ.

Контактні телефони: 057-739-26-02, 54-76.

Електронна адреса: nov_nangu@ukr.net

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів. За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори.

**Секція № 5
Лінгвістичне забезпечення військ (сил)**

Керівник секції: доктор філологічних наук, професор **Пелепейченко Л.М.**

Секретар секції: кандидат філологічних наук, доцент **Ткач П.Б.**

Тематика секції:

- стратегічні комунікації в діяльності Національної гвардії України;
- перекладацька діяльність, як основа міжкультурної комунікації під час виконання заходів міжнародного військового співробітництва Національної гвардії України;
- здійснення воєнно-краєзнавчої діяльності Національної гвардії України в медійному просторі України та за її межами;
- військово-термінологічний аспект діяльності Національної гвардії України;
- методика підготовки військових перекладачів в діяльності Національної гвардії України.

УДК 378.14

Богданова О.В., старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

MYENGLISHLAB ЯК ЕФЕКТИВНИЙ КОМПОНЕНТ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НА НГУ

Поступово звичайні підручники та практикуми замінюються більш перспективними, так званими віртуальними середовищами. Тому у курсантів сьогодні спостерігається ріст популярності віртуального навчання. Використання середовища MyEnglishLab поліпшує процес навчання, та підвищує результати курсантів в процесі вивчення іноземної мови.

Платформа MyEnglishLab урізноманітнює процес навчання, формує у курсантів вміння працювати самостійно, планувати та організовувати навчання індивідуально. Цей сучасний та потужний засіб навчання змінює традиційний підхід до вивчення іноземної мови, підвищує ефективність та якість навчального процесу, відкриває нові можливості для роботи з курсантами в аудиторії та поза її межами.

Інтернет-інструмент не замінює викладача. Ви закінчуєте свої очні заняття, використовуючи нотатки для викладачів вашого курсу, щоб представити нові теми та ідеї.

Курсанти практикують зміст, який вони вивчили під час пари, в інтерактивному середовищі, з миттєвими зворотними зв'язками та порадами, щоб розпочати навчання. Кожна діяльність вбудована в план уроку і допомагає курсантам потренуватися в розмові, слуханні, читанні та письмі. MyEnglishLab вбудовує оцінку в кожную діяльність, тому вам не потрібно тестувати курсантів, щоб контролювати результати.

Ви можете використовувати підручник MyEnglishLab, щоб побачити, де курсанти потребують вдосконалення, та персоналізувати свою навчальну подорож. MyEnglishLab є мотиваційним. Можливість частої практики, оцінки та відгуки допомагають курсантам відчувати, що вони прогресують – це створює сильну сторону.

Наше дослідження показало, що оцінка словникового запасу є особливо цінною. Словникові вправи з автоматичним підрахунком балів та зворотнім зв'язком дуже спонукають курсантів. Результати порівняльного дослідження свідчать про те, що курсантам подобається користуватися технологіями, і як наслідок займаються глибше і довше, працюючи у MyEnglishLab порівняно з друкованою книгою. У опитуванні наприкінці семестру, курсанти зазначили, що вони були щасливі, що отримали доступ до MyEnglishLab.

Отже, MyEnglishLab підвищує довіру курсантів, їм більше цікаво брати участь у заняттях та легше зберігають знання. MyEnglishLab підвищує

впевненість курсантів та зміцнює те, що курсанти вивчають на уроці. MyEnglishLab надає додаткову підтримку курсантам поза класом, коли вас немає поруч. Коли курсанти виконують домашнє завдання, вони отримують додаткові підказки та заохочення до навчання. Навчання на основі MyEnglishLab є ефективним та доцільним, спрямованим на формування комунікативної компетенції курсанта, забезпечує постійне та динамічне спілкування курсанта та викладача, відкриває нові можливості презентації навчального матеріалу для викладача та дає змогу підвищити якість іншомовної освіти.

УДК 37.018.46–057.4:808.5

Голопич І.М., старша викладачка кафедри українознавства факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидатка педагогічних наук

ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Виклики сучасності, як ніколи, вимагають від військових підвищення рівня професійної комунікації. Знання іноземних мов і використання їх у професійному спілкуванні є обов'язковою умовою, оскільки без цього неможливий обмін досвідом військової та миротворчої діяльності з іноземними колегами, ведення ділових перемовин та ефективна участь у миротворчих операціях. Тому курсантам, як майбутнім офіцерам, необхідно оволодівати новими комунікаційними методами і прийомами, а викладачі мають створити позитивні умови й мотивацію для їх професійної підготовки.

Для цього викладачі вищих закладів зі специфічними умовами навчання повинні мати глибокі знання із загальної педагогіки, теорії виховання і дидактики, ефективно реалізовувати практичні уміння й навички педагогічної техніки в процесі викладання військово-спеціальних дисциплін та у роботі з курсантами.

Як правило, завдання щодо вивчення іноземних мов перекладаються на викладачів-філологів. Хоча нині кожен викладач-предметник повинен володіти іноземними мовами й долучатися до вивчення культури народів різних країн. Сучасна система формування професійної компетентності викладачів вимагає пошуків ефективних шляхів їх професійного розвитку в умовах іншомовного освітнього поля, яке покликане створити оптимальні умови стимулювання, навчання, самовдосконалення та виховання курсантів у процесі їх професійної підготовки.

Тож виникає гостра потреба щодо формування й удосконалення педагогічної майстерності викладачів, які займаються підготовкою курсантів до

професійного спілкування, в системі підвищення кваліфікації, зокрема в Школі педагогічної майстерності. З цією метою слід упроваджувати інноваційні технології професійного розвитку особистості, які ґрунтуються на знаннях методичного моделювання психологічних особливостей навчання дорослої людини. Перевага в таких методах надається інформаційно-комунікаційному й проектно-впроваджуваному аспектам, які найкраще реалізуються завдяки інтерактивним технологіям.

Організація підготовки поліцейських до професійного спілкування у вищих закладах зі специфічними умовами навчання має здійснюватися не лише викладачами суспільно-гуманітарного циклу, але й викладачами фахово-військового циклу. У таких закладах більшість викладачів не мають спеціальної педагогічної освіти, тому їм необхідно постійно проходити підвищення кваліфікації в Школі педагогічної майстерності незалежно від стажу роботи.

УДК 378.147

Дорошина Л.Ф., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент

ОСНОВНІ ПРАВИЛА ТА УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ КОМУНІКАТИВНИХ ДИСЦИПЛІН

Сьогодні одним із продуктивних напрямів організації навчального процесу на заняттях із комунікативних дисциплін є використання інтерактивних методів навчання.

Викладачі кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України на заняттях із дисциплін «Стратегічні комунікації військ», «Основи стратегічних комунікацій», «Комунікативна взаємодія НГУ з громадськістю», «Комунікативний аспект діяльності військового командира» формують ключові загальновійськові й вузькопрофесійні компетентності майбутніх офіцерів, що забезпечують ефективну соціальну та професійну взаємодію. Відповідно, правильна організація інтерактивного навчання під час вивчення комунікативних дисциплін відіграє важливу роль.

До основних правил організації інтерактивного навчання належать:

1. До роботи на занятті мають бути залучені всі курсанти.
2. Потрібно подбати про психологічну підготовку курсантів, оскільки не всі, хто прийшов на заняття, можуть бути психологічно готові до безпосереднього залучення до тих чи інших форм роботи. У зв'язку з цим корисними є

розминки, постійне заохочення за активну участь у роботі, надання можливості для самореалізації.

3. Оптимальна кількість курсантів не повинна перевищувати 30 осіб, оскільки якість навчання та кількість курсантів перебувають у прямій залежності.

4. Приміщення має бути підготовлене з урахуванням того, що курсантам необхідно буде пересідати для роботи у великих і малих групах.

5. Чітка фіксація процедур і регламенту. Про це потрібно домовитись на початку заняття й намагатися дотримуватися. Наприклад, усі курсанти виявлятимуть терпимість до будь-якої точки зору, поважатимуть право кожного на свободу слова тощо.

6. Поважати поділ курсантів на групи. Спочатку поділ може бути добровільним, згодом доречно скористатися принципом випадкового вибору.

До обов'язкових умов організації інтерактивного навчання належать:

1) довірливі, позитивні взаємини між викладачем та курсантами;
2) демократичний стиль спілкування;
3) співробітництво під час спілкування викладача та курсантів, а також під час спілкування курсантів між собою;

4) опора на особистий досвід курсантів, використання в навчальному процесі яскравих прикладів, фактів, образів, кейсів;

5) різноманіття форм та методів подання інформації, форм діяльності курсантів;

б) інкорпорація зовнішньої та внутрішньої мотивації діяльності, а також взаємомотивації курсантів.

Отже, правильна організація інтерактивного навчання на заняттях із комунікативних дисциплін сприяє високій мотивації курсантів, продуктивному засвоєнню знань, формуванню практичних умінь і навичок, необхідних для професійної діяльності.

УДК 378

Єрмоєнко І.В., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В умовах сучасного суспільства вдосконалення системи освіти є одним з найважливіших пріоритетів діяльності України. Мета вищої освіти полягає у розвитку особистісного потенціалу майбутніх фахівців, формуванні необхідних умінь й навичок та здатність курсантів застосовувати їх на практиці. Сьогодні Українська освітня система переходить від традиційного підходу, де викладач

виступав головною ланкою, до студентоцентрованого, коли навчання сфокусовано на здобувачів вищої освіти. Акценти зміщуються з викладання (ключова роль професорсько-викладацького складу у процесі передачі знань) на навчання (активна освітня діяльність курсанта). При такому підході результати навчання стають головним підсумком освітнього процесу для курсанта у контексті знання, розуміння та здібностей, а не засоби та методи навчання, які використовують викладачі з метою досягти цих результатів.

Це обумовлює потребу сформувати методичне, організаційне та технологічне забезпечення, а також змінити роль викладача. Викладач стає систематизатором знань, керівником та куратором здобувачів вищої освіти, він забезпечує вищі рівні навчально-професійної мотивації курсантів в тому, що відноситься до критичного відбору інформації та її джерел, застосування відповідних навчальних ситуацій, усунення недоліків. У свою чергу освітній процес, який насамперед орієнтується на курсанта, визначається тим, чого хочуть досягти курсанти при збереженні високої академічної культури вищої школи. Студентоцентроване навчання розглядається як підхід, який спрямований на подолання проблем, пов'язаних з більш традиційними формами освіти; він зосереджується більше на курсанті та його потребах, ніж на викладачі та його внеску; дає можливість гнучкого підходу, коли розробляються навчальні програми, зміст курсу, та інтерактивності навчального процесу, що сьогодні використовується в університетах Європи та України все більше і більше.

В цілому, концепція студентоцентрованого навчання передбачає не тільки розвиток компетенцій курсанта у контексті освітнього процесу, а його комплексний, особистісний розвиток. Виникає нагальна потреба перемістити курсанта в центр освітнього процесу та забезпечити його не тільки професійними знаннями, вміннями та навичками, а розвинути такі якості, як самостійність та оригінальність мислення, креативність, здатність до незалежної генерації ідей, організації свого режиму навчання, комунікації у суспільстві, вмінню виходити із «зони комфорту».

УДК 81'13

Заботнова М.В., викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ВЛОГ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У КУРСАНТІВ

Глобальна діджиталізація вимагає від процесу викладання іноземної мови залучення сучасних методів, які повинні включати інтернет середовище, як ключовий аспект опрацювання матеріалу (теоретичного і практичного). У

процесі формування і розвитку комунікативних навичок курсантів НГУ використовуються активні методи навчання із залучення сучасних технологій: проектне навчання (Project-Based Learning), інтерактивні лабораторії (English Lab) і влоги. Якщо проектне навчання і інтерактивні лабораторії набули широкого поширення у процесі викладання іноземних мов, то влог тільки починає свій шлях. Влоги стають все більш поширеним способом розвитку комунікативних навичок через свою повну залежність від технологій.

Влог (відео+блог), як незалежне явище інтернет-середовища, бере свій початок у січні 2000 році, коли американський блогер, Адам Контрас, розповсюдив відео через свою сторінку, а вже у листопаді цього ж року інший блогер Андріан Майлз розробив рухоме зображення із текстовим супроводом, якому він і дав назву «vlog» (влог).

Влоги, як спосіб навчання, ведеться мовою, яка вивчається (англійська/французька/німецька), має чітку періодизацію, яка визначається викладачем дисципліни, розміщується на закритій сторінці порталу YouTube (доступний за посиланням) або сторінці соціальної мережі Instagram. На сьогоднішній день існує декілька варіантів використання влогів під час проведення занять із викладання іноземних мов курсантам:

- влог-щоденник, який ведеться курсантами з визначеною періодизацією на вільну тему;
- тематичний влог, який ведеться курсантами з кожної теми, які передбаченні програмою дисципліни;
- груповий влог, який ведеться мікрогрупами (2-3 людини) з метою розвитку навичок співпраці серед курсантів.

Перед запуском влогу курсантам пропонуються програми, які стануть у нагоді на їх шляху до виготовлення високоякісного матеріалу, серед яких можна виділити такі: Adobe Premiere Pro, VideoStudio Pro, Lightworks, Canva і т. п. Кожна із програм має легкий інтерфейс і доступна у використанні.

Таким чином, курсанти НГУ мають змогу розвивати комунікативні навички з використанням новітніх технологій, що мотивує їх на активну роботу з високим рівнем залученості і може сприяти навчанню у мікрогрупах, за умови використання групових влогів.

УДК 159.9.019:377.35

Ільченко О.А., старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент

ФЕЙКИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ТА ФАКЧЕКІНГ: БАЗОВІ НАВИКИ З ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ

Сучасна людина чимало часу проводить онлайн, послуговуючись медіапродукцією, яка може таїти фейкову інформацію. Формування навичок інфомедійної грамотності курсантів Національної академії Національної гвардії України шляхом інтеграції відповідних вправ у навчальні курси має стати завданням кожного викладача.

Соціальні мережі – медіаканал, який молодь моніторить щоденно. Проте дезінформація, боти й фейки стали звичними реаліями українського медіапростору в соціальних мережах. Фальшиві канали, зламані акаунти, несправжні сторінки в соціальних мережах, фейкові Телеграм-канали – все це способи розповсюдження недостовірної інформації, яку, не маючи відповідних навичок факчекінгу, легко «заковтнути» й, можливо, розповсюджувати далі серед своїх фоловерів, підписників, медіадрузів. Тож, користуючись соцмережами як джерелом інформації, варто дослухатись до декількох базових порад:

1. Звертати увагу на джерела інформації та їх кількість. Довіру можуть викликати офіційні джерела – посадові особи, прес-служби, директори компаній, статистика та неофіційні – свідки події, очевидці, потерпілі, інсайдери, особисті архіви, розписки й т. ін. Джерел має бути 3-4. Обов'язковими є гіперпосилання на новини з офіційних сторінок органів державної влади, місцевого самоврядування, неурядових організацій, які набули позитивного іміджу серед громадянського суспільства. Щоб бути впевненим у об'єктивності інформації, варто підписатися на кілька медіаджерел із «Білого списку онлайн-медіа», який оприлюднює й регулярно оновлює Інститут масової інформації.

2. Перевіряти акаунт-сторінку, з якої поширюється інформація. Якщо на сторінці мало інформації про користувача, відсутні фото власника, обмаль медіадрузів, мало або взагалі відсутні дописи в стрічці, низька активність сторінки, публікується маніпулятивна інформація, сторінка змінювала ім'я або нещодавно створена, існує дві або більше подібних сторінок того самого користувача – цілком ймовірно, що цей акаунт фейковий. Без належної перевірки додавати у друзі чи підписуватися на активність такого медіакористувача не варто.

3. Кількість осіб, які поділилися інформацією, кількість репостів, лайків, коментарів. Боти можуть поширювати та коментувати дописи для створення ілюзії актуальності, зацікавленості відповідною темою. Їх мета – вплив на суспільну думку.

4. Оцінити групи й соціальні сторінки, на які підписаний акаунт. Перевірка контенту підозрілих сторінок дасть змогу виявити інтереси цього медіакористувача. Їх завдання – якомога активніше поширювати дезінформацію. Такі заходи сіють недовіру до соціальних мереж, змушують сумніватися в правдивості медіаінформації.

Отже, факчекінг контенту соціальних мереж має ґрунтуватися, передусім, на основах інфомедійної грамотності медіакористувачів.

УДК 811.111`25+784.71:37.013

Карпенко Н.А., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент; **Щербина В.В.**, доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент

МЕТОД КЕЙСІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО КОМАНДИРА

Творчий підхід до навчання іноземним мовам є природною реакцією на постійні зміни в усіх сферах людської життєдіяльності. Демократизація суспільства, соціальний розвиток, технічний прогрес, швидке поширення масової культури вимагають від учасників процесу комунікації особливих мовленнєвих навичок та вмій. У сучасних умовах дедалі більшого розвитку набувають інноваційні методи викладання іноземної мови, які мають відповідати новим комунікативним стандартам. Одним із методів навчання, який не тільки забезпечує формування мовленнєвих навичок та вмій, але й сприяє розвитку лідерських якостей, є метод кейсів, розроблений та впроваджений викладачами Школи бізнесу Гарвардського університету.

За думкою дослідника П. Сейлса, «метод кейсів передбачає аналіз реальних життєвих ситуацій. Конкретні події, проблеми з контекстуальною інформацією надають можливість використовувати свої знання, вдосконалювати навички критичного мислення та розвивати особистісні якості, необхідні для успішної комунікації». Першими, хто почав застосування цього методу, були студенти-юристи, які мали проаналізувати значну кількість навчального матеріалу впродовж обмеженого часу. Нова методика надала студентам можливість об'єднати окремі ланки інформації та полегшила процес сприйняття та

засвоєння нового матеріалу. Поступово успішність методу кейсів визнали представники інших спеціальностей. Дослідниця К. Гросе називає цей метод «інтегрованим професійним підходом до навчання, який одночасно розвиває усі мовні та комунікативні навички».

Сьогодні метод кейсів широко використовується у викладанні іноземної мови, оскільки надає можливість не тільки завоювати іншомовний матеріал, але й виявляти ініціативу, аналізувати точку зору інших учасників навчального процесу, збагачувати свій власний життєвий досвід, розширювати мовленнєву та соціокультурну компетенцію.

Сучасні лінгвісти визнають, що метод кейсів є доцільним, коли іноземна мова вивчається для певних цілей. Представники військових навчальних закладів зазвичай мають професійні знання та можуть використовувати їх на практиці, аналізуючи та обговорюючи будь-яку ситуацію, запропоновану на занятті з іноземної мови, більш впевнено та компетентно.

Метод кейсів надає можливість розвивати компетенції, необхідні для професійної діяльності, вдосконалювати навички аналізу, прийняття рішень у стандартних та нестандартних ситуаціях плідної співпраці.

УДК 378.147

Конаржевська В.І., професор кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України, кандидат педагогічних наук, доцент

ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Професійна підготовка майбутніх військових перекладачів – це складна динамічна система, метою якої є формування творчої особистості з високою культурою праці й спілкування, сформованими професійними і особистісними вміннями. На окрему увагу заслуговує професійна мотивація (О. В. Вознюк, І. Гамула, Ж. П. Таланова та інші), що і визначає актуальність обраної тематики.

Під мотивацією розуміється ієрархізована система мотивів, що визначається пізнавальною активністю, зацікавленістю особистості до виконання об'єктивних вимог професійного обов'язку, трансформованих у моральні принципи та юридичні норми. Розвиток позитивної мотивації професійної підготовки майбутнього військового перекладача ґрунтується на мотиваційному компоненті та створенні науково-методичного забезпечення цього процесу. Мотивація викликає зацікавленість на підставі того, що в процесі дослідження вона проникає до внутрішнього плану дій людини, її

морального світу, відпрацьовує якості саморегуляції, самовиховання і самоуправління своєю поведінкою. Як стійка особистісна освіта мотивація проявляється у визначенні позиції та ставлення майбутнього військового перекладача до ситуації, шляхів формування суджень відносно неї. Вона може продукуватися відношенням між новими знаннями та існуючими. Зміст цієї позиції складається з таких компонентів як: предметного; діяльнісного; позитивного ставлення до об'єкту пізнання; вольових рис; ціннісних орієнтирів.

У процесі формування позитивної професійної мотивації майбутнього військового перекладача важливим є отримання ним інформації про значення і необхідність досягнення високих професійних показників. Мотиви породжуються моральними, світоглядними тощо інтересами, які відображають різноманітність видів діяльності людини в їх теоретичній і практичній сутності. Мотивація суб'єкта навчання ґрунтується на сукупності відповідних мотивів, які виступають його внутрішньою рушійною силою до вдосконалення своєї особистості. Мотиви, що стимулюють ціннісні орієнтації, інтелектуальні та емоційні процеси майбутнього військового перекладача, формуються на природних (первинних), матеріальних і духовних потребах (вторинних), які спонукають до певної дії для задоволення своїх потреб.

Загальноприйнятими є дві групи мотивів: пізнавальні (зв'язок зі змістом навчальної діяльності та процесом її здійснення) та соціальні (зв'язок особистості з іншими людьми). Саме пізнавальні мотиви сприяють формуванню професійних умінь. Мотиви класифікуються за значущістю в навчально-виховній діяльності (провідні, підпорядковані), за тривалістю процесу (тривалі, короткотривалі, ситуативні); за силою прояву (сильні, помірні, слабкі), за глибиною усвідомлення (глибоко усвідомлені, малоусвідомлені), складністю (складні, прості), суспільною значущістю (широкі соціальні, колективні, вузькоособисті). Також визначаються мотиви досягнення, які виступають засобами досягнення мети в пізнавальній активній діяльності особистості, та пізнавальні мотиви.

Показниками сформованої мотивації до оволодіння професійними вміннями майбутніх військових перекладачів можна визначити позитивну мотивацію досягнення високих професійних показників. Критеріями окресленої сформованості є: високий рівень; достатній рівень; елементарний рівень. Вимірювання мотиваційно-ціннісного критерію демонструє, що сформувати мотивацію до оволодіння високими показниками в професійній діяльності майбутніми військовими перекладачами є одним з найактуальніших у системі їхньої професійної освіти, оскільки мотивація адекватна цілям і завданням фахової підготовки.

Таким чином, основна мета професійної освіти майбутнього військового перекладача вбачається саме в гармонічному розвитку ключових компетенцій на основі формування мотивації до розуміння необхідності освіти, прищеплені як

ціннісно-сміслових (фундаментальних), так й спеціалізованих реінтегрованих у цілісну професійну діяльність знань, формуванні цілісної системи універсальних здатностей, а також досвіду самостійної діяльності та особистої відповідальності.

УДК 81.276.6

Куліш А.Р., старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ВІЙСЬКОВИЙ ЖАРГОН У МОВЛЕННІ КУРСАНТІВ НГУ

Сучасна військова мова характеризується виразною тенденцією до створення військових стилістично забарвлених лексем, що стали невід'ємною частиною побуту та встановили певний метод соціально-військової взаємодії. Як відомо, людина намагається зробити своє життя простішим, підлаштувати під себе навколишнє середовище. Те ж саме відбувається і з мовою. Такі зміни як поява неологізмів, сленгу, жаргону, запозичення іноземних слів, аббревіатур, скорочення слів все частіше зустрічаються в мові військовослужбовців.

Військовий сленг, як і будь-яка інша лексична система української мови, постійно розвивається і вдосконалюється: одні лексеми зникають з ужитку, з'являються нові, частина слів “пристосовується” до нових умов. Поява неологізмів у мовній системі є результатом сучасних трендів або певних обставин. “Народження” сленгізмів / жаргонізмів у військовому середовищі пов'язано не тільки з професійною діяльністю й військово-політичними подіями в Україні, вони також беруть свої витoki з різноманітних соціальних мереж (Facebook, Twitter, Telegram, TikTok і так далі). Звісно, свою роль у створенні неологізмів, а саме жаргонізмів зіграла пандемія коронавірусного захворювання (Covid-19).

В Енциклопедії Сучасної України зазначається, що жаргон – це різновид мовлення, вживаного переважно в усному спілкуванні в середовищах окремих соціальних, професійних, вікових та інших груп населення; соціальний діалект. Саме військовий жаргон чи військовий сленг – це професійний жаргон військовослужбовців збройних сил різних держав, країн. Це сукупність розмовної термінології, яка зазвичай походить із військового життя й використовується військовослужбовцями, що є унікальним явищем для збройних сил будь-якого народу.

Військовий жаргон охоплює і соціальні, і професійні групи; крім того, він є менш замкненим стосовно цих груп. Для молодих осіб, які прагнуть висловлюватися неординарно, модно, протиставляючи себе старшому поколінню й офіційній системі, властивий молодіжний жаргон, що характеризується змінністю і плинністю. Таким чином, в обіг увійшло таке

поняття як “курсантський жаргон”. О. Андріянова у своїй статті “Уживання військового жаргону в мовленні курсантів” дала наступне визначення: курсантський жаргон – це соціолект, властивий для груп людей, тісно пов’язаних між собою спільним навчанням у спеціалізованому навчальному закладі з метою здобуття певного освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня, обмежений соціальними, територіальними, часовими та віковими рамками, який обслуговує неформальне спілкування курсантів у межах своєї соціальної групи.

Жаргон курсантів не є однорідним і постійним. Він відображає специфіку тієї субмови, в якій використовується як засіб внутрішньогрупового мовного спілкування. Таким чином, можна стверджувати, що в обіг військового мовлення входять не тільки загальновійськовий жаргон (зрозумілий більшості представників військового соціуму), а й жаргон певних соціально-професійних груп.

УДК 378.147:355/359

Кумпан С.М., доцент кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент;
Стрілець Л.К., завідувач кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України

THE WAYS TO DEVELOP SKILLS FOR STRATEGIC COMMUNICATION IN THE ESP CLASSROOM AT MASTER AND POST GRADUATE LEVELS

Strategic communication was recognized as a powerful tool for asymmetric warfare at the beginning of the 21st century. The information domain became an integral part of a battlefield with fake information, psychological pressure, false media images and ambiguous messages to influence multiple audiences being used as a dangerous weapon of mass destruction.

Considering the experience of the ongoing Russian hybrid aggression against Ukraine, military professionals, especially at operational level, should be able to deal with strategic communication issues alongside with the specific tasks assigned to them by the nation. As a result, the complexity of functions performed by operational level officers of the National Guard of Ukraine increased and predetermined the role of capability for efficient strategic communication in day-to-day and combat activities. Therefore, the training courses of English for Specific Purpose (ESP) for Master degree and Post graduate level students in the National Academy of the National Guard of

Ukraine have identified the ways to develop the skills required for meeting challenges of sophisticated present-day strategic communication sphere.

The ESP courses at Master and Post Graduate levels are aimed at reaching STANAG 6001 Level 2+/ 3 proficiency, thus making learners functional in their professional environment. Regarding the lack of contact hours and inadequate entrance level of learners, the main efforts in the ESP classroom are directed to incorporate techniques that train skills necessary for mastering core competencies, including strategic communication. Therefore, the following priorities have been identified for ESP instruction:

– Bloom’s Taxonomy. Being revised for the 21st century challenges, it facilitates lower level learners to get engaged in the task-based activities starting from simply remembering and understanding and proceeding to higher cognitive level discussions faster, analyzing, evaluating and creating.

– SWOT analysis. It’s a vital tool for the military which should be done on a regular basis. SWOT analysis trains to recognize potential threats and to consider possible solutions, as well as to benefit from the advantages.

– Critical thinking. It develops the ability to distinguish facts from opinions; identify vision, goals and target audiences; analyze the environment continuously.

– Active learning methods, especially brainstorming, pyramid discussions, role plays, case studies. They develop ability to work in a team, interact and take responsibility for the results of the learning process.

To conclude, a range of communicative method techniques in the ESP classroom can contribute into development of operational level officers’ skills to cope with strategic communication issues and thus get aware of new covert threats for sovereignty and integrity of Ukrainian nation.

УДК 81’42

Лисичкіна І.О., завідувач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент; **Лисичкіна О.О.**, доцент кафедри іноземних мов Національної академії Національної гвардії України кандидат філологічних наук, доцент

СТРАТЕГІЇ ДИСКРЕДИТАЦІЇ ІМІДЖУ СИЛОВОЇ СТРУКТУРИ

Для силової структури важливим чинником порозуміння із суспільством є позитивний імідж, який, зокрема, є результатом ефективних стратегічних комунікацій. Іміджу властива флуктуація, зумовлена зміною ставлення суспільства до цієї структури на підставі нової інформації, часто розповсюдженої через мас-медіа та соціальні мережі.

У наших попередніх дослідженнях було з'ясовано, що дискредитаційні стратегії, спрямовані на підрив авторитету силових структур, мають експліцитне й імпліцитне вираження, причому нагнітання конфлікту відбувається із залученням допоміжних стратегій генералізації й ототожнення на кшталт «зрада», «все погано» та зверненням до категорії «своє коло», що передбачає протиставлення «свої» – «чужі», «ми» – «вони».

Дискредитація може як носити системний характер, так і запускатися певним тригером – резонансною подією. Дискредитація реалізується комплексом тактик й прийомів, як-то ототожнення, гіперболізація, метафоризація, інтертекст із посиланням на першоджерело, відсилання до авторитету тощо.

Аргументація для підсилення дискредитації силової структури реалізується зверненням до універсальних топосів безпеки, захисту, доброчесності, наведенням негативних прикладів, залякуванням, тощо. Часто аргументація спирається на емоційну складову, що сприяє виникненню емоційного резонансу.

Дискредитація реалізується разом із дифамацією, яка полягає у ганьбленні честі і гідності силової структури шляхом навішування ярликів («злочинець», «жертва»), дезінформації та трансляцією недостовірної інформації. Дифамація набуває потужності, якщо її стратегії використовуються у межах окремого дифамаційного наративу.

Репарація іміджу силової структури має бути спрямованою на кожний із компонентів дискредитації, однак треба уникати стратегій експліцитного виправдовування. Якщо дискредитація має наративний характер, репарація має запропонувати альтернативний іміджеформувальний наратив та окремі іміджеформувальні меседжі на основі базових концептів іміджу цієї силової структури.

Подальші розвідки з обраної проблематики дозволять краще зрозуміти пріоритети кризової комунікації як важливої складової стратегічних комунікацій.

УДК 81`27

Мокрій Я.О., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій
Національної академії Національної гвардії України

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ У ВІЙСЬКОВОМУ ДИСКУРСІ

Сьогоденний напрямок науки та перекладознавства, вирізняється доволі потужним посиленням нових напрямків досліджень. Вивчаються теоретичні основи для інтеграції наукових галузей – соціології, етнології, психології та лінгвістики. Подібна картина складається з дослідженням гендеру в поєднанні з психолінгвістичними та соціопсихолінгвістичними дослідженнями, що

вивчають особливості комунікативної поведінки людей, виявляючи відмінності між дискурсивною діяльністю чоловіків і жінок, таким чином поєднуючи проблеми психолінгвістики і гендеру.

З часом військова сфера втрачає свою виключну маскуліність. Все більше і більше жінок займають різні посади у багатьох арміях світу, що неминуче відбивається на термінології у військовій сфері, і відповідно впливає на переклад мовних засобів військового дискурсу.

Для дослідження мовних засобів вираження гендерних особливостей у військовому дискурсі різних національних культур були відібрані англо- та франкомовні публіцистичні тексти військової тематики. Вони були перекладені українською мовою автором дослідження.

Матеріалом дослідження гендерно-маркованої інформації у франкомовному публіцистичному тексті військової тематики та його перекладі українською мовою послужили статті з журналу «GENDINFO», присвяченого діяльності Національної жандармерії Франції (НЖФ), а також статті з офіційного сайту НЖФ. Для дослідження обраної тематики в англomовному військовому дискурсі використовувалися публіцистичні статті з офіційних військових інтернет-сайтів ООН і Об'єднаного Королівства Великої Британії. Усі статті об'єднані спільною гендерною тематикою – служба жінок у різних підрозділах Національної жандармерії Франції та армій ООН та Великої Британії. Вивчення гендерної інформації в досліджуваних текстах показало, що вона може виражатися як традиційними граматичними засобами, так і виділенням певних когнітивних зон інформації, характерних саме для гендерної тематики.

Дослідження виявило, що основними мовними засобами вираження гендерних особливостей в англійських та французьких публіцистичних текстах військової тематики виступають традиційні граматичні форми на позначення жіночого роду (займенників для англійської мови, займенників, артиклів та прикметників жіночого роду для французької мови), а також додаткові слова (іменника *жінка* або прикметника *жіночий*).

В українському перекладі відтворення гендерних ознак відбувається у випадку, коли є відповідні мовні засоби відтворення гендерної інформації, а саме: жіночий рід займенників та прикметників, додаткові лексеми. До того ж у перекладі українською мовою використовуються форми дієслова минулого часу у жіночому роді, які не існують в англійській та французькій мовах. Нові слова на позначення жіночого роду військових звань та посад, які вже достатньо широко використовуються у франкомовних текстах, неможливо адекватно перекласти українською мовою, через відсутність їх повного еквіваленту.

УДК 37.035.7:81'21

Монастир'ова Л.В., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

СКАНДИНАВСЬКА МОДЕЛЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ПІД ЧАС ПУБЛІЧНИХ ЗІБРАНЬ: КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ

Події останніх років в Україні довели, що у зв'язку з гібридною агресією з боку Росії, в Україні існує загроза перетворення мирних публічних зібрань на організовані масові заворушення. У проекції на діяльність Національної гвардії України (НГУ) вивчення проблеми появи та ефективного запобігання конфлікту, ведення перемов і пошук згоди є одним із чинників забезпечення громадського порядку в державі, ствердження верховенства права, демократії і поваги до людини. Кабінетом міністрів України було введено комплексну систему безпечного проведення публічних зібрань шляхом імплементації скандинавської підходу забезпечення правопорядку під час публічних зібрань, а також введення нових алгоритмів ефективної комунікації з організаторами та учасниками публічних зібрань.

Особливості скандинавського підходу забезпечення громадського порядку окреслила фахівець КМЄС Ізабел Торен. «Скандинавська модель передбачає попередження насильства під час масових заходів шляхом постійного спілкування з натовпом, ретельного планування та аналізу ризиків». Вона також підкреслила, що одним з основних принципів моделі є деескалація: обізнаність правоохоронців з ситуацією, їхня комунікація з учасниками заходу, диференціація учасників та сприяння проведенню мирних зібрань без перешкоджання проявам демократичних прав і свобод громадян.

Завдання цієї роботи – узагальнити інформацію про комунікативні стратегії, тактики і прийоми для забезпечення правопорядку під час публічних зібрань скандинавської моделі у проекції на діяльність НГУ.

Спираючись на досвід європейських країн, переважно Швеції і Данії, викладеним у Керівництві «Права людини і забезпечення правопорядку під час публічних зібрань», можна виділити різні типи публічних зібрань (зустрічі, мітинги, пікети, демонстрації, марші, ходи, паради тощо) та чотири основні комунікативні стратегії, які сприяють забезпеченню правопорядку під час публічних зібрань (стратегія інформування, стратегія співробітництва, стратегія діалогу та стратегія ідентифікації, кожна з яких реалізується за допомогою тактик і прийомів).

Завдяки виявленню різних осіб в групі і здатності швидко ізолювати тих, хто може здобути повагу й підтримку власних дій серед значної частини учасників зібрання. Важливо усвідомлювати, що публічні зібрання можуть складатися з

багатьох груп із різними завданнями й цілями, а також різним ставленням до офіцерів НГУ.

У результаті вивчення комунікативних стратегій і тактик у забезпеченні правопорядку під час публічних зібрань на матеріалі Керівництва «Права людини і забезпечення правопорядку під час публічних зібрань» можна зробити висновок, що офіцерам НГУ завжди необхідно застосовувати диференційований підхід, бо жодна група людей від самого початку не є однорідною; важливо, ввічливе та спокійне спілкування офіцерів НГУ з учасниками під час зібрань; розуміти, які дії вони вчиняють (або не вчиняють), та заяви, які вони роблять (або не роблять), можуть впливати на поширення напруженості як до публічних зібрань, так і під час них. Саме тому варто реалізувати та адаптувати «скандинавську модель» забезпечення правопорядку під час публічних зібрань. Комунікативні прийоми забезпечення правопорядку під час публічних зібрань дають ймовірність того, що зібрання буде мирним, ніж постійне очікування неправомірної поведінки, якій необхідно буде протидіяти.

УДК 378:811.111

Мягка М.М., старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

КОМПЛЕКСНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ У ВИЩОМУ ВІЙСЬКОВОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Значний розвиток військового співробітництва України з країнами-партнерами, організація та проведення спільних навчань, розширення сфер обміну інформацією військового характеру вимагає військових фахівців, які вільно володіють іноземними мовами з метою здійснення професійної діяльності.

Іншомовна підготовка майбутніх військових фахівців у вищому військовому навчальному закладі сьогодні спрямована на придбання лінгвістичних та соціокультурних знань, а також на формування розумових, інтелектуальних здібностей, які дозволять їм виконувати комунікативні, військово-професійні завдання за допомогою іноземної мови. Одним з найважливіших напрямків під час навчання курсантів іноземній мові у вищому військовому навчальному закладі є формування навичок та вмінь професійно орієнтованого спілкування, яке може виникнути при прямому контакті з військовослужбовцями інших країн.

Комплексна іншомовна підготовка курсантів може бути досягнута тільки за допомогою ефективної організації освітнього процесу з навчання іноземній

мові у вищому військовому навчальному закладі. У сучасній методиці викладання іноземних мов актуальності набуває компетентнісний підхід як засіб кардинальної перебудови системи іншомовної підготовки військових.

Професійно орієнтована іншомовна підготовка курсантів враховує військову спрямованість та фокусується на завданнях, що пов'язані з їхньою майбутньою професійною діяльністю. Результат іншомовної підготовки курсантів – практичне опанування іноземною мовою на рівні, який потрібен для виконання професійних обов'язків, та проявляється у сформованості професійно орієнтованої іншомовної компетенції курсантів.

Оскільки компетентнісний підхід полягає в орієнтації всіх компонентів навчального процесу на набуття майбутніми військовими фахівцями компетентності та компетенцій, необхідних для здійснення їх професійної діяльності, доцільно виділити ключові напрямлення застосування компетентнісного підходу у процесі викладання іноземної мови у вищому військовому навчальному закладі: самостійна робота, оскільки вона є одним з ефективних засобів розвитку та активізації творчої діяльності курсантів; інформативність навчання, що полягає у різноманітній презентації іншомовного навчального матеріалу (презентації, круглі столи, дискусії тощо); практична спрямованість навчання, яка сприяє формуванню у курсантів здатності розв'язувати військово-професійні завдання.

Впровадження такого підходу у навчальний процес вищого військового навчального закладу дозволяє по-новому поглянути на традиційну систему іншомовної освіти та передбачає розроблення нових стандартів вищої освіти (нових технологій та методів навчання).

УДК 001.8:378.147

Оверчук О.Б., доцентка кафедри українознавства Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КУРСАНТІВ

Проблема якісної професійної підготовки майбутніх офіцерів, що не лише досконало володіють безпосереднім фахом, а і його мовним інструментарієм, демонструють високий рівень правової, інформаційної, комунікативної культури, творчу активність, вміють критично мислити й аналізувати свою діяльність сьогодні є однією із пріоритетних у сучасному освітньому просторі. Такі збільшені вимоги до випускників є своєрідним викликом для викладачів закладів зі специфічними умовами навчання, що вимагає перегляду

традиційних підходів до процесу підготовки спеціалістів, пошуку, розробки й впровадження в навчальну практику більш ефективних, нестандартних технологій, які б, у першу чергу, були спрямовані на підвищення професійної компетентності.

Одним із найважливіших компонентів професійної компетентності є її комунікативна складова. Адже рівень володіння нею дає уявлення не лише про особистість фахівця, а й про рівень володіння ним науково-теоретичною базою, практичними вміннями й навичками, свідчить про досвід здійснення професійної взаємодії. Попри те, що термін «комунікативна компетентність» не є новим, у педагогічній літературі відсутній єдиний підхід до розуміння цього поняття. Розробкою питання комунікативної компетентності займалися Л. Гавриляк, О. Деркач, О. Краєвська, О. Леонтєва, Л. Лисак, С. Макаренко, В. Назаренко, О. Павленко, М. Тимофієва, А. Хом'як, В. Черевко та ін. Найчастіше під комунікативною компетентністю розуміють здатність встановлювати та підтримувати необхідні контакти з людьми, а у її складі розглядають певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне здійснення комунікативного процесу

Серед наявних у педагогіці інноваційних технологій активізації навчальної діяльності найбільш продуктивними для розвитку комунікативних здібностей нам видаються такі: проблемні заняття, кейс-метод, ігрове проектування, тренінги, використання під час занять комп'ютерних і мультимедійних засобів, мережі Інтернет тощо. Одним із центральних завдань педагога є формування в курсантів культури діалогу, чому сприятиме практикування проблемно-пошукових діалогів, евристичних бесід, дискусій. Необхідність моделювання в навчальному процесі типових ситуацій професійного спілкування, можливої комунікативної поведінки активізує роль тренінгових або ігрових технологій. У процесі тренінгу може застосовуватися низка методів активного навчання: робота в парах і групах, пресконференція, інтерв'ю, дискусія, ділові та рольові ігри, «мозкова атака», експертні групи, підготовка й використання мультимедійних матеріалів. Під час вивчення тем, що передбачають розвиток навичок письмового й усного професійного спілкування можна застосовувати ділові й рольові ігри, які допомагають імітувати майбутню професійну діяльність курсантів, максимально наблизитись до реальної ситуації.

Отже, застосування інноваційних технологій для формування комунікативних компетентностей робить навчальний процес цікавим, мотивує та готує курсантів до ефективної взаємодії в професійному мовному середовищі, наближує їх до реальних професійних ситуацій, розвиває креативність, дозволяє, з одного боку, індивідуалізацію навчання, а з іншого – створює умови для розвитку групової роботи.

УДК 159.9: [378.011:355]

Павлова О.О., викладач служби мовного тестування мовного відділу Національної академії Національної гвардії України

ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ КУРСАНТІВ У ПСИХОЛІНГВІСТИЦІ

Дослідницька діяльність пов'язана з докорінними змінами в країні, що відбуваються в усіх реформованих секторах українського суспільства, а також у Національній гвардії України. Висуваються нові вимоги до випускників військових вищих навчальних закладів, які будуть займатися своєю професійною діяльністю. Це передбачає необхідність проведення цілеспрямованої роботи з розвитку соціально-комунікативних навичок курсантів, що є невід'ємною частиною комунікативної компетентності.

Поняття комунікативної особистості курсантів у нашому дослідженні розглядається з позиції психолінгвістики та теорії комунікації. Дослідження психолінгвістичної діяльності лежить в основі переорієнтації наук, що сприяє закріпленню всебічного вивчення людини, яка говорить і спілкується. Тому «комунікативна особистість» набуває статусу цілісного об'єкта в цілій науці. Основні параметри комунікативної особистості визначаються з урахуванням її індивідуальних властивостей та характеристик, ступеня її комунікативних потреб, пізнавального досвіду й комунікативної компетентності при сприйнятті та переробленні нової інформації; диференціальних мовленнєвих характеристик й особливостей комунікативної поведінки цієї особи у соціумі.

Виділено три головних параметри, що визначають характер комунікативної особистості курсанта (мотиваційний, когнітивний й функціональний).

Важливою ланкою у формуванні професійної комунікативної особистості є етап навчання, оскільки саме у процесі навчання відбувається професіоналізація особистості, формуються всі необхідні професійні компетенції, норми поведінки та ціннісні орієнтири, ідеали й внутрішні структури особистості. На цьому етапі відбувається опанування професійною мовою, тобто формується професійна мовленнєва свідомість особистості. Спираючись на дослідження військового дискурсу, виокремлюються два види текстів, що діють на мовленнєву свідомість військових (мотиваційні та професійні тексти).

Представники військової професійної субкультури характеризуються спільністю мови, матеріальної та духовної діяльності, традицій та звичаїв. Мова військовослужбовця будь-якої держави включає дві ключові підсистеми, які можуть викликати труднощі у людини, яка непосвячена у це професійне середовище: термінологія (регламентована офіційними документами) та сленг. Обидві підсистеми рясніють різного роду аббревіатурами, оскільки відмінна

риса мови військовослужбовців – лаконічність. Слід підкреслити, що активне звернення до аббревіації при утворенні військових термінів, у мові ділових паперів, а також масове проникнення аббревіатур у комунікацію впливає також на формування жаргонної лексики курсантів.

Отже, знання вищезазначених особливостей мови курсантів може надати значну допомогу у вивченні мовленнєвої свідомості цієї професійної групи. Структурна цілісність комунікативної особистості надає змогу розглядати курсантів у навчанні з точки зору їх готовності здійснювати комунікацію як єдність мовної системи та комунікативної ситуації.

УДК 81`25

Пантелєєва О.Я., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікації Національної академії Національної гвардії України

ТРЕНУВАННЯ ТЕМПУ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Зазначимо, що тренування темпу усного перекладу потрібно вводити з самого початку, щоб стрес у практичній роботі був у всякому разі зменшений. Зупинимося на основних видах установок, вправ та завдань, націлених на тренуванні темпу.

1) Темп заняття

Темп всього заняття має бути набагато вищим, ніж під час навчання іноземної мови. Паузи необхідно по можливості виключити. Швидка зміна різних завдань також допомагає підтримувати темп. Реальну атмосферу дефіциту часу при усному перекладі руйнують аналітичні моменти заняття, наприклад обговорення зроблених помилок. Тому, по-перше, їх необхідно чітко відокремити від виконання завдань (поки учень виконує завдання, його ніхто не перериває, і нічого не обговорюється, поправки не вносяться,

підказки виключені). По-друге, обговорення помилок проводиться швидко, орієнтовано, за участю всіх членів групи. Темп заняття може бути порушен застосуванням техніки (телефон, комп'ютер тощо.). Тому алгоритм застосування техніки повинен бути прорахований заздалегідь, техніка та записи перевірені та підготовлені.

2) Темп виконання завдань

Високий темп, залежно від етапу навчання, може бути досягнутий у різний спосіб. На ранньому етапі найзручніше використовувати механізми конкурентності та колективної відповідальності. Ось кілька типів завдань для початкового етапу навчання:

Завдання 1. Надати учням завдання повторити (або перекласти) ряд цифр, слів або окрему фразу. Попередити їх відразу, що, якщо виконавець мовчатиме хоча б кілька секунд, завдання почне виконувати інший учень. Пауза перед виконанням завдання можлива лише в тому випадку, якщо це входить у завдання (наприклад, перед початком інформаційного перекладу складного тексту з опорою на заготовлений план учням пропонується подумати 30 секунд).

Завдання 2. Робота по ланцюжку. Прослухавши текст, учні по черзі відновлюють його зміст, причому перед ними стоїть завдання не переказу, а утворення зв'язного тексту, що з максимальною повнотою передає зміст. Кожен учень вимовляє одну фразу, підлаштовуючи її до попередньої. Паузи заборонено. Кожному доводиться спиратися на надійність роботи попереднього «перекладача».

На основному етапі навчання активно вводиться переклад на швидкість. При цьому кожному або дається приблизно однаковий обсяг тексту і потім фіксується час виконання (завдання може виконуватися при одночасній роботі); або задається час перекладу (3, 5 і більше хвилин) та фіксується обсяг тексту, який за цей час виконавцю вдалося перекласти. Під час обговорення результатів потрібно обов'язково відзначати кількість помилок на одиницю обсягу тексту. Для додаткового тренування темпу виконуються вправи, що становлять аудіозапис з фіксованою паузою. Їх найкраще виконувати під час додаткових домашніх тренувань.

УДК 159.9.019:377.35

Пелепейченко Л.М., професор кафедри філології, перекладу і стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України, доктор філологічних наук, професор; **Катриченко В.С.**, курсантка 117 навчальної групи гуманітарного факультету Національної академії Національної гвардії України

ВИДИ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ЗА МЕТОЮ ЇХ ЗДІЙСНЕННЯ

Розроблення і здійснення інформаційних (ІО) і психологічних операцій (ПО) Національною гвардією України стало необхідним у зв'язку із соціальними умовами життя України: гібридною війною та діяльністю в межах стратегічних комунікацій (СК). У «Доктрині стратегічних комунікацій НГУ» заходи інформаційних та психологічних операцій розглядаються як компоненти структури СК. Отже, актуальність теми нашого дослідження є безсумнівною.

Мета нашого дослідження – обґрунтування видів інформаційно-

психологічних операцій за метою їх здійснення.

Питання щодо визначення понять «інформаційна операція», «психологічна операція», «інформаційно-психологічна операція» не має однозначного рішення в теоретичних джерелах. Загалом ми орієнтуємося на визначення названих понять, представлене в «Доктрині стратегічних комунікацій НГУ», проте з деякою конкретизацією. Вважаємо, що розмежування названих типів операцій можливе тільки в науковій абстракції – в реальній діяльності вони не можуть існувати окремо. У науковій літературі вже давно доведено, що будь-який інформаційний вплив тією чи іншою мірою здійснює перебудову психологічних установок цільового об'єкта. З другого боку, психологічний вплив у публічній та масовій комунікації не може бути здійснений без інформаційного супроводу. Отже, операції, що здійснюються в процесі стратегічних комунікацій, логічно розглядати як інформаційно-психологічні (ІПО).

У більшості теоретичних джерел ІПО розглядаються як засіб впливу на противника з метою його деморалізації. Як відомо, розробленням таких операцій займаються спеціально створені підрозділи. Вважаємо, що згадане питання потребує окремого аналізу, яке виходить за межі поставленої в нашій роботі мети. Ми розглядаємо ІПО в іншому аспекті, що відрізняється від традиційного за метою, цільовою аудиторією і способами здійснення.

Якщо мета ІПО традиційного виду – деморалізація ворога, то мета пропонованого нами виду ІПО – формування позитивних установок у представників цільової аудиторії. Цільова аудиторія традиційних ІПО – армія ворога або цивільне населення протилежної сторони, цільова аудиторія пропонованих нами ІПО – громадяни України та особовий склад військових підрозділів. Способи здійснення традиційних ІПО включають поширення чуток, фейкової інформації, створення когнітивної дезорієнтації та когнітивного дисонансу і т. ін. Способи здійснення ІПО пропонованого нами виду – популяризація позитивної інформації відповідно до мети ІПО, проведення заходів, що орієнтують на позитивні зміни у картині світу представників цільової аудиторії, підтримання позитивного іміджу НГУ, створення умов, сприятливих для її діяльності. Цілями ІПО можуть бути зміцнення дружніх стосунків між західними і східними регіонами України, формування почуття гордості за НГУ та бажання сприяти їй у діяльності тощо. Розроблення заходів пропонованого типу та їх апробацію розглядаємо як перспективу дослідження.

УДК 81-112.2

Перцева В.А., доцентка кафедри українознавства факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук, доцентка

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ І КУЛЬТУРНИЙ ПЛЮРАЛІЗМ

Міжкультурна комунікація – це насамперед взаємовідносини між представниками різних культур. Картина світу, яка формується навколо носіїв мови, не просто відбивається в мовленні, вона організовує мову та її носія, визначає особливості вживання мовних одиниць. Отже, для учасників міжкультурної комунікації важливо усвідомлення культурних розбіжностей, які існують між ними. Наприклад, текст на однакову тему – навіть конкретно визначену (діловий лист, промова на урочистих заходах тощо, не говорячи вже про такі традиційні жанри, як міфи, ритуали, етикетні формули) – помітно відрізняється в розумінні певних макро- і мікроструктурних правил, які використовуються в культурі тієї групи, у межах якої цей текст формується. Так, на Сході текст ділового листа будується індуктивно: спочатку описуються причини, обставини й лише в останній частині – власне вимоги або ділові пропозиції, а представниками європейської культурної традиції такий спосіб викладення не визнається офіційно-діловим. На їхню думку, такий лист повинен розпочинатися з чітко сформульованої основної вимоги або пропозиції з подальшим її обґрунтуванням і деталізацією.

Ще одним, на наш погляд, важливим фактором, який впливає на сучасну міжкультурну комунікацію, є так звана кроскультурна взаємодія. Кроскультурні відмінності проявляються, зокрема, в тому, який тип контактування й правил етикету – товариський чи дистанційний – характеризує певну культуру. Так, українці можуть здаватися мешканцям Німеччини неввічливими, адже традиційні для українців почуття довіри й поваги до співрозмовника підштовхує їх до того, аби щиро висловити свою думку й знайти якнайшвидше вихід зі складної ситуації в тих випадках, коли німецька комунікативна культура, якій притаманний відчужений стиль спілкування, розглядає це як прояв нав'язливості. Коли ми говоримо, наприклад, про дружбу, свободу, гнів, мимоволі приписуємо цим поняттям культурно обумовлений зміст, властивий відповідним словам рідної мови. Отже, якщо узагальнювати правила міжкультурної комунікації, ми припустимось серйозної лінгвокультурної помилки. Однією з важливих причин лінгвокультурних помилок є культурна інтерференція, тобто вплив рідної культури на інтерпретацію явищ іншої (нерідної) культури у процесі міжкультурній взаємодії: помилки, пов'язані з когнітивними відмінностями; помилки, пов'язані з культурними стереотипами. Під час комунікації учасники припускаються

помилки, які обумовлені неправильним розумінням і відхиленнями у вираженні певних явищ під впливом культурних чинників. Ці помилки пов'язані не з об'єктивними фактами, а зі словом, звичаєм, традицією, які існують в одній культурі, але невідомі в іншій. Це і може стати причиною комунікативних перешкод і культурних конфліктів. На відміну від мовних, лінгвокультурні помилки легко зробити і важко знайти. Складність виявлення таких помилок полягає в тому, що значна частина культури існує лише в нашій свідомості. Ми сприймаємо більшість аспектів рідної культури як об'єктивну реальність, а відмінності проявляються тільки під час спілкування з носіями іншої культури. Ось чому без застосування принципів культурного плюралізму неможливо вивчати мову як засіб спілкування.

УДК 378.13

Підлужна І.А., старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ НАВЧАННІ УСНОМУ ПЕРЕКЛАДУ

Метод кейсів – це метод створення та використання конкретних навчальних ситуацій, заснованих на реальному досвіді практичної діяльності у конкретній професійній сфері. Цей метод відносять до активних методів навчання. Це інструмент, завдяки якому в навчальну аудиторію привноситься ситуація з реального життя, практична ситуація, яку належить обговорити та представити обґрунтоване рішення. Курсантам пропонується ознайомитися з кейсом, тобто проблемою, що може бути представлена у вигляді тексту, листа, відеоролика, кліпа тощо. Курсанти повинні зрозуміти, про що йде мова, виявити основну проблему, обговорити її в групі, знайти рішення проблеми, скласти повідомлення з використанням опори. Тут необхідно спиратися на той досвід, який курсантами отриманий в житті.

При використанні даного методу завдання викладача не зводиться до перевірки правильної відповіді, його завдання – направити студентів на отримання багатьох істин і організувати їх обговорення. Оскільки переклад завжди передбачає можливість багатьох варіантів вирішення перекладацької задачі, а ситуації, що складаються під час перекладу, різноманітні, кейс-технології можуть ефективно застосовуватись при навчанні перекладу.

При навчанні перекладу етапи роботи з кейсом наступні:

- представлення інформації, що міститься в кейсі (чітко визначення проблемної ситуації);
- виділення моментів, що викликають труднощі;

- аналіз отриманої інформації;
- обмін думками, складання плану роботи;
- дискусія;
- вироблення рішення проблеми;
- дискусія для прийняття остаточного рішення;
- підготовка доповіді;
- аргументована доповідь.

Цілі, на які спрямовано використання кейс-методу, залежить від типу конкретної ситуації, а саме виділяють: кейс-потреби, кейс-вибір, кризовий кейс, конфліктний кейс, кейс-боротьба, інноваційний кейс.

Застосування кейс-технологій на заняттях з іноземної мови сприяє розвитку комунікативних навичок; дозволяє виробити вміння користування мовою, а не придбання та накопичення певної суми граматичних правил і лексики, формує вміння працювати з інформацією у різних галузях знань та знаходити проблему; формувати власну думку на основі осмислення особистого досвіду, вміння приймати рішення; вміння співпрацювати та працювати в групі; висловлювати і відстоювати свою точку зору.

УДК 81'255

Пудровська М.М., старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України

ПРОБЛЕМИ ПРИ РОБОТІ ВИКЛАДАЧА З ВІЙСЬКОВИМИ ТЕКСТАМИ

Військові тексти традиційно розглядаються як дуже особливий тип текстів, які складаються, перекладаються та поширюються серед професіоналів. Нині, з огляду на сучасну геополітичну ситуацію, зростає громадська стурбованість питаннями національної та транснаціональної безпеки. Забезпечення гласності військових подій, військової освіти та військові місії засобами масової інформації, а також поінформованість та зацікавленість політиків у питаннях фінансування, підтримки, розподілу повноважень та наслідків військових операцій зумовили зростання обсягу дискурсу на військову тематику.

Один із викликів пов'язаний із надходженням до публічного інформаційного простору військових термінів, які є з потенційно неправильним тлумаченням і неправильним використанням їх непрофесіоналами, може призвести до двозначності і невдачі у спілкуванні.

Глобальні виклики безпеки та тісна інтеграція загальноєвропейських військових структур визначають зростання потреби в семантично та прагматично точному перекладі військових документів, технічних посібників та правил, оскільки точність та коректність змісту є ключовими проблемами при

перекладі військових текстів. Таким чином, зростає попит на перекладачів, що спеціалізуються на перекладі військових текстів, які не тільки мають розвинені тематичні, термінологічні та міжкультурні компетенції, але також обізнані про актуальні проблеми та тенденції на світовій військовій арені. Основна проблема, з якою доводиться зіткнутися перекладачам, передаючи тексти з однієї мови іншою, це відсутність еквівалентної термінології в мові перекладу. Перекладач, який спеціалізується на перекладі військових текстів та текстів військового характеру, повинен володіти високим рівнем тематичної компетентності, тобто повинен бути добре знайомим з військовою технікою, особливостями реагування, підпорядкування та військовими процедурами, також повинен володіти загальним військовим жаргоном і сленгом і мати загальні знання про війну та армію. До того ж, високопрофесійний військовий перекладач має знати термінологію у суміжних галузях, таких як ІТ, економіка та політика, бути в курсі актуальних проблем глобальної безпеки та військових операцій. Однак насправді, перекладач часто не є фахівцем у цій галузі, і це викликає суперечки, чи потрібно бути високоспеціалізованим чи тільки отримати загальне уявлення про особливості військового перекладу та базові знання з кількох тематичних галузей.

Перекладаючи військові тексти, перекладач має розвивати не лише передові лінгвістичні, а й тематичні компетентності, щоб мати можливість справлятися з проблемами перекладу такими, як відсутність еквівалентних термінів. Неточний переклад військових текстів може мати несприятливі наслідки, тому питання відповідного перекладача мають надзвичайно важливе значення. Надмірна літературність може призвести до створення текстів, які важко сприймати, які не є зручними для читання і неточні. Транскрибовані та кальковані терміни часто з'являються як фальшиві друзі в мові перекладу, Таким чином, не виконується вимога до військових текстів, а саме – точність змісту. Більше того, запозичення за допомогою транскрипції слід уникати, якщо в мові перекладу є відповідна лексична одиниця, щоб вилучити можливості подвійного прочитання термінологічних одиниць.

УДК 372.881.1

Ревуцька С.М., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій гуманітарного факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат педагогічних наук, доцент

ЗАСТОСУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ СЕРЕДОВИЩ У ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Реалії, з якими ми стикаємося останнім часом, змушують як викладачів, так і здобувачів освіти зануритись в онлайн освіту. В цьому, як завжди, є і переваги, і недоліки. На фоні певної кількості недоліків найсуттєвіші переваги такі: кожний здобувач освіти має змогу створити власний освітній простір, самостійно планувати свій час підготовки до занять; є можливість взаємодії закритих освітніх систем і соціального оточення.

В контексті освітнього процесу військових навчальних закладів на перший план виходять питання, що стосуються віртуальних навчальних середовищ (ВНС) як важливого інструмента здійснення ефективної комунікації всіх учасників навчального процесу; інтеграції інтернет-ресурсів; схеми побудови віртуального навчального простору за допомогою інтернет-сервісів.

В академії НГУ з метою удосконалення механізму впровадження віртуальних навчальних середовищ в освітньому процесі військових навчальних закладів активно розробляється структура віртуального навчального середовища як інструменту формування компетентності К09 «Здатність спілкуватися іноземною мовою».

Структура ВНС військового навчального закладу включає такі складові: 1) об'єкти ВНС (віртуальний студент, віртуальний викладач); 2) засоби ВНС (засоби навчання (віртуальні бібліотеки, емулятори, симулятори, програми для моделювання професійних процесів тощо); засоби взаємодії (Prezi, GooglePresentation, Apple Keynote та ін.,)).

В академії НГУ як основний курс для багатьох контингентів військовослужбовців застосовується підручник «Language Leader», а для створення ВНС використовується навчальна віртуальна лабораторія MyEnglishLab. Основні характеристики MyEnglishLab такі: вона максимально наближує процес вивчення англійської мови до сучасних реалій; пропонує різноманітні вправи з усіх видів мовленнєвої діяльності в інтерактивному середовищі; надає миттєвий зворотній зв'язок із викладачем; дозволяє виконувати завдання в режимі онлайн в будь-який час та будь-якому місці, де є доступ до Інтернет-мережі, та автоматично отримувати звіт щодо перевірки виконаних завдань, аналізувати та виправляти помилки; дає можливість викладачу прослідкувати успішність кожного окремого слухача (завдяки наявності онлайн журналу), проаналізувати відсоток правильних відповідей,

сильні та слабкі сторони кожного слухача; завдяки можливості автоматичної перевірки та оцінювання надає змогу викладачеві самостійно обирати матеріал відповідно до потреб певного слухача; максимально підвищує зацікавленість слухачів та заохочує їх до навчального процесу, створюючи таким чином сильну мотивацію.

Крім MyEnglishLab для створення ВНС використовуються також відповідні Internet-ресурси, що в комплексі робить ВНС дієвим інструментом формування компетентності К09 «Здатність спілкуватися іноземною мовою».

УДК 372.881.1

Сінна Л.Ю., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ КУРСАНТІВ НАНГУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Процес формування іншомовної лексичної компетенції відіграє важливу роль у процесі викладання іноземної мови. Не викликає сумніву той факт, що це питання поставало об'єктом дослідження багатьох сучасних та зарубіжних вчених, але наразі потребує деталізації саме питання про особливості навчання курсантів НАНГУ роботі з лексичним матеріалом та його засвоєнням.

Іншомовна лексична компетентність – це здатність розуміти та використовувати лексичний матеріал у всіх видах мовленнєвої діяльності у різних комунікативних ситуаціях. Формування лексичної компетенції має на меті вирішення низки завдань: по-перше, це безпосереднє введення нового лексичного матеріалу (ознайомлення з новою лексикою, розкриття значень, первинне засвоєння); по-друге, закріплення введеного матеріалу (рецептивно-репродуктивна практика, організація тренування у вживання лексичних одиниць на рівні фрази) ; по-третє, актуалізація лексичного матеріалу з метою формування комунікативних вмінь (комунікативна практика, вживання лексичного матеріалу у різних видах мовленнєвої діяльності).

У Національній академії Національної гвардії України систематизується й узагальнюється мовний досвід курсантів, набутий ними на попередніх ступенях вивчення мови, також для ефективного формування лексичної компетенції застосовується система конкретних вправ. Слуд зазначити, що методи і види навчальної діяльності все більше набувають форм, наближених до реальних умов спілкування, але усі вони забезпечують володіння лексичними одиницями на трьох рівнях, а саме значення слова, його форма та функція. Для кожного рівня існує свої чітко прописані вправи та завдання, які і є ефективним інструментарієм опрацювання та засвоєння нового лексичного матеріалу

курсантами академії Національної гвардії України. Серед найчастіше вживаних є вправи на семантизацію лексичних одиниць, підготовчі тренувальні вправи рецептивного та продуктивного спрямування, вправи на конструювання (побудова речень), вправи на трансформацію (компресія або розширення речення або висловлювання), продукування тексту в усній/письмовій формі, формулювання відповідей на запитання тощо.

Окремої уваги заслуговують проєктні групові форми роботи, що спрямовані на інтерактив. Під час виконання таких завдань курсанти активізують увесь засвоєний лексичний матеріал та будують мовленнєві висловлювання, що є спонтанними, власними, а також компонованими з різних фрагментів лексичних одиниць, що були вивчені. Також під час такого виду діяльності у словниковому запасі курсантів з'являються професійно спрямовані лексичні одиниці відповідно до певної галузі знань, пасивний лексичний мінімум перетворюється на активний. Також у межах Варто зазначити, що викладач має забезпечити систематичне повторення раніше вивчених лексичних одиниць на всіх ступенях навчання.

Таким чином, формування лексичних навичок передбачає поетапний підхід, сприяє вдосконаленню навичок запам'ятовування, а також є важливою складовою іншомовної комунікативної компетенції, тобто забезпечує свідоме засвоєння курсантами англійської лексики в різних навчальних ситуаціях, що, в свою чергу, сприяє ефективній діяльності навчаємих у майбутній професійній сфері.

УДК 371.134

Спільник Т.М., доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СЛОВНИКІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

На сьогоднішній день майже не можливо уявити навчальний процес загалом, і вивчення іноземних мов зокрема, без використання комп'ютерів, ноутбуків, смартфонів чи планшетів. Технічне оснащення цих пристроїв, а також мобільні додатки в смартфонах допомагають вивчати іноземну мову як на занятті, так і самостійно. Якщо ще декілька років тому для перекладу незнайомих слів усі, хто вивчав іноземну мову, послуговувалися одномовними або двомовними паперовими словниками, то сьогодні будь-які лексичні труднощі легко

долаються за допомогою електронних словників, а якщо ж є доступ до мережі Інтернет, то й онлайн-перекладачів.

З кожним днем електронні сервіси для перекладу як окремих слів, так і цілих відрізків тексту поліпшуються, і на перший погляд видається, що поступово зникає потреба в підготовці перекладачів, оскільки згадані сервіси досить швидко допоможуть перекласти будь-який текст. Проте це зовсім не так, тим більше, якщо йдеться про фаховий переклад, зокрема військовий.

Особливість військової термінології та й сама специфіка текстів військової тематики вимагають точності в перекладі, чого не можливо досягти без фонових знань курсантів вищих військових навчальних закладів, а також знань перекладацьких трансформацій і умінь застосовувати ці знання на практиці.

Саме тому з впевненістю можна зауважити, що електронні перекладацькі ресурси попри їх постійне удосконалення ще довго не зможуть пропонувати належні переклади військових текстів. Однак вони можуть стати надійними помічниками при навчанні курсантів військовому перекладу. Електронні словники, так би мовити, можуть підтримати курсантів при перекладі того чи того слова, хоча й не завжди. Специфіка підготовки військових перекладачів і полягає в тому, що вони насамперед повинні володіти військовою термінологією як рідною мовою, так й іноземною. Завдяки цим знанням курсанти зможуть дібрати із великої кількості запропонованих електронними словниками слів саме ті, які при перекладі військових текстів допоможуть дотриматися норм лексичної еквівалентності.

УДК 316.46:355.451

Ткач П.Б., професор кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії Національної гвардії України, кандидат філологічних наук, доцент

ДО ПРОБЛЕМИ ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ ВІЙСЬКОВОГО ЛІДЕРСТВА

Джерела трактують військове лідерство по-різному. Так, в американському статуті «Армійське лідерство: компетентне, впевнене і гнучке» визначено, що військовий лідер – це будь-яка особа, яка взяла на себе відповідальність або прийняла відповідальність, покладену на неї, і надихає людей та впливає на них для досягнення цілей організації.

Армійська доктрина США 6-22 – «Армійське лідерство та професія» (Army Leadership and the Profession) – формулює лідерство як здійснення впливу на людей шляхом визначення мети, постановки завдань і мотивації для їх виконання й удосконалення організації в цілому.

У Доктрині розвитку військового лідерства у Збройних Сил України, затвердженій у грудні 2020 року, військове лідерство розглядається як «цілеспрямований вплив військовослужбовців різних категорій у повсякденній, службовій, навчальній і бойовій діяльності, а також в неупорядкованих (нестандартних, критичних) ситуаціях на особовий склад шляхом підтримання довіри й поваги, надання мети, спрямування на її досягнення, забезпечення дисципліни й мотивації до виконання завдань за призначенням та вдосконалення Збройних сил України як суспільного інституту». При цьому зазначено, що сутність військового лідерства розкривається у процесі впливу на особовий склад шляхом: чіткого формулювання мети; визначення способів її досягнення; застосування ефективних методів внутрішньої комунікації; мотивації до дії під час підготовки й виконання поставлених завдань; розвитку бойових спроможностей; інтегрального розвитку й згуртування особового складу. Викликає зацікавлення зв'язок лідерства і внутрішніх комунікацій, оскільки одним із завдань внутрішніх комунікацій у межах стратегічних комунікацій визначено забезпечення лідерства військовослужбовців. У той же час лідерство розкривається в процесі застосування ефективних методів внутрішньої комунікації. Із цього випливає висновок, що внутрішні комунікації є одночасно і джерелом формування, і інструментом лідерства.

Зауважимо, що у всіх згаданих документах, які є засадничими для військових формувань відповідних країн, лідерство нерозривно пов'язане із впливом і комунікацією. На цій основі визначаються й компетентності сучасного військового лідера.

На підставі опрацювання теоретичних джерел і нормативних документів різних країн можна запропонувати таке визначення поняття «лідерство»: це тип взаємодії, що базується на активній позиції індивіда, який/-а виявляє здатність впливати на інших, розробляти рішення в умовах, що змінюються, а також здійснювати ефективну внутрішню комунікацію з метою об'єднувати людей та спрямовувати їх дії на досягнення спільних цілей. Із цього випливає, що провідними компетентностями військового лідера мають бути: здатність здійснювати безпосередній вплив на інших, що передбачає чітке формулювання мети, стратегії її реалізації, здатність розробляти рішення, дотримання військової етики й забезпечення взаємодії на засадах справедливості; уміти ефективно застосовувати стратегічні комунікації та контролювати їх реалізацію як на рівні підрозділу, так і на рівні всієї військової структури; бути зразком для наслідування у всьому, тобто розвиватися протягом життя; володіти навичками ефективної комунікації.

ЗМІСТ

Богданова О.В. MYENGLISHLAB ЯК ЕФЕКТИВНИЙ КОМПОНЕНТ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НАНГУ.....	4
Голопич І.М. ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ.....	5
Дорошина Л.Ф. ОСНОВНІ ПРАВИЛА ТА УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ КОМУНІКАТИВНИХ ДИСЦИПЛІН.....	6
Єрмоєнко І.В. СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	7
Заботнова М.В. ВЛОГ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У КУРСАНТІВ.....	8
Ільченко О.А. ФЕЙКИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ТА ФАКЧЕКІНГ: БАЗОВІ НАВИКИ З ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ.....	10
Карпенко Н.А., Щербина В.В. МЕТОД КЕЙСІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО КОМАНДИРА.....	11
Конаржевська В.І. ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	12
Куліш А.Р. ВІЙСЬКОВИЙ ЖАРГОН У МОВЛЕННІ КУРСАНТІВ НГУ... ..	14
Кумпан С.М., Стрілець Л.К. THE WAYS TO DEVELOP SKILLS FOR STRATEGIC COMMUNICATION IN THE ESP CLASSROOM AT MASTER AND POST GRADUATE LEVELS.....	15
Лисичкіна І.О., Лисичкіна О.О. СТРАТЕГІЇ ДИСКРЕДИТАЦІЇ ІМІДЖУ СИЛОВОЇ СТРУКТУРИ.....	16
Мокрій Я.О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ У ВІЙСЬКОВОМУ ДИСКУРСІ.....	17
Монастир'єва Л.В. СКАНДИНАВСЬКА МОДЕЛЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ПІД ЧАС ПУБЛІЧНИХ ЗІБРАНЬ: КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ	19
Мягка М.М. КОМПЛЕКСНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ У ВИЩОМУ ВІЙСЬКОВОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	20
Оверчук О.Б. ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КУРСАНТІВ.....	21
Павлова О.О. ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ КУРСАНТІВ У ПСИХОЛІНГВІСТИЦІ.....	23

З М І С Т

Пантелєєва О.Я. ТРЕНУВАННЯ ТЕМПУ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	24
Пелепейченко Л.М., Картиченко В.С. ВИДИ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ЗА МЕТОЮ ЇХ ЗДІЙСНЕННЯ.....	25
Перцева В.А. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ І КУЛЬТУРНИЙ ПЛЮРАЛІЗМ.....	27
Підлужна І.А. ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ НАВЧАННІ УСНОМУ ПЕРЕКЛАДУ.....	28
Пудровська М.М. ПРОБЛЕМИ ПРИ РОБОТІ ВИКЛАДАЧА З ВІЙСЬКОВИМИ ТЕКСТАМИ	29
Ревуцька С.М. ЗАСТОСУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ СЕРЕДОВИЩ У ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	31
Сінна Л.Ю. ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ КУРСАНТІВ НАНГУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	32
Спільник Т.М. ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СЛОВНИКІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	33
Ткач П.Б. ДО ПРОБЛЕМИ ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ ВІЙСЬКОВОГО ЛІДЕРСТВА.....	34

Для нотаток

Для нотаток

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**“Службово-бойова діяльність
Національної гвардії України:
сучасний стан, проблеми та перспективи”**

Секція 5

Збірник тез доповідей

Відповідальний за випуск: *Р.С. Мельніков*

Комп'ютерне складання і верстання: *О.В. Ніконенко;
Ю.І. Купрієнко;
І.В. Грачова;
О.О. Єсінова*

Формат 60x84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 3,25.
Тираж 50 прим. Зам. № 316

Видавець і виготовлювач Національної академії Національної гвардії України
майдан Захисників України, 3, м. Харків-1, 61001.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4794 від 24.11.2014 р.